

Vogelpest

In augustus dook de vogelgriep (vogelpest) weer op in Zuidoost-Azië. De epidemie heeft daar al twee jaar tot enorme sterfte onder pluimvee geleid en bijna zestig mensenlevens geëist. De regio is eigenlijk een permanente brandhaard. De betrokken autoriteiten gingen onmiddellijk over tot desinfectering in besmette gebieden en preventief inenten van pluimvee. In Nederland wil men daar in verband met commerciële belangen niet toe overgaan. Niet erg diervriendelijk, want bij de vorige uitbraak in ons land van enige jaren geleden werden maar liefst 30 miljoen kippen, kalkoenen, ganzen en eenden 'geruimd'. Na de eerste melding zijn er uitbraken gemeld uit Mongolië, Kazachstan, en Novosibirsk in het zuiden van Rusland. Het opschuiven zette naar het westen voort en het Russische ministerie van Landbouw meldde later een uitbraak in de zuidelijke Oeral. Volgens de pers hebben de Russen hierop besloten de jacht vervroegd te openen. Zij beschuldigen het westen van bangmakerij over de vogelgriep die te maken zou hebben met de toenemende productie en verkoop van pluimvee van eigen bodem, die ten koste zou gaan van de westerse import.

Waarom zoveel aandacht? Daar zijn in ieder geval drie belangrijke punten verantwoordelijk voor. Het eerste is dat de vogeltrek is begonnen en de vrees bestaat dat trekvogels in besmette gebieden in contact komen met pluimvee. Sterfte hieronder komt door de onnatuurlijk hoge dichtheden waaronder dit gehouden wordt meer

voor, maar een epidemie raakt rechtstreeks de handel. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit reageerde onder druk van de commerciële pluimveehouderij en op aandrang van de Tweede Kamer onmiddellijk. Aan deskundigen werd met spoed om advies gevraagd over de noodzaak van het binnenhouden van kippen, eenden en ander pluimvee tijdens de trekperiodes. De commissie heeft zich uitgesproken voor een ophokplicht voor commercieel gehouden pluimvee tot begin volgend jaar. Een EU-commissie oordeelde dat ophokken niet noodzakelijk is. Verder bestaat de vrees dat het H5N1-virus gaat muteren en daardoor voor mensen gevaarlijk wordt. Hierna zou een wereldwijde epidemie (pandemie) kunnen ontstaan, vergelijkbaar met de Spaanse griep die zeer veel slachtoffers heeft geëist. Ook hier komt de commercie om de hoek kijken. In Canada is berekend dat er een economische crisis zal ontstaan door het teruglopen van het luchtvaarttoerisme en de gevolgen voor het verzekeringswezen (sic!).

Het blijft de vraag of de besmettingskans door trekvogels wel reëel is. Kippen die buiten lopen worden vier keer per jaar op besmetting gecontroleerd. Tot nu toe is nog niet vastgesteld dat wilde vogels verantwoordelijk zijn voor besmetting. In het wild levende zwanen, ganzen en eenden houden zich nooit op bij rondscharrelende kippen. Bovendien is de kans op besmetting door uitwerpselen van overvliegers wel heel gering en die moeten dan ook nog eens besmet zijn. De trektheorie werpt

ook vragen op. Vanuit de besmettingshaarden in Azië en in de voormalige USSR lopen geen trekroutes over Nederland en er overwinteren evenmin vogels uit die regio hier. Het NOS journaal van 12 augustus maakte het wel heel bont door te verkondigen dat de vogelpest tijdens de laatste uitbraak was overgebracht door vogels die uit Vietnam afkomstig waren. Foute voorlichting, want alleen kooivogels uit dat land komen hier via de handel terecht.

Er is nu een theorie dat vogels van verschillende trekstromen vanuit onbesmette gebieden en de besmettingshaarden in het oosten van Afrika overwinteren en elkaar daar zouden kunnen besmetten. Wat een onzin! Opvallend is dat Nederland wel en andere landen die ook op trekwegen liggen en pluimvee houden niet zijn getroffen. Is er wel eens gedacht aan besmetting via toerisme, de aanvoer van zeer veel veevoer, diertransporten etc? Wetenschappers hebben vastgesteld dat het aantal verbindingen van luchthavens (denk eens aan Schiphol) een belangrijke rol speelt bij het verspreiden van virussen. Voorlopig houd ik het erop dat de kerosinevinken, andere mobiliteitsbevorderaars en handelsstromen een rol spelen en niet de trekvogels. Onderzoek naar de ware oorzaken verdient prioriteit.

